

כל שעה פרק שני פסחים

לה.

עין משפט נר מצוה

קרב א מיי פ"ג מהל' משער שני הל' ד סגנ לאון רסד: קרב ב מיי פ"ג מהל' מרומות הלכה ב סגנ לאון רמ: קרב ג מיי פ"ו מהל' אסורי מצוה הלכה ב: קבד ד מיי פ"ה מהל' מ"מ ח"מ ה' א ופ"ו הלכה ד סגנ לאון עט טו"ע א"ח מ"ג סעף א: קבד ה מיי ע"ס ופ"ו מהל' צבורים הלכה ב טו"ע עט וטו"ע י"ד סד סעף א: קבד ו מיי פ"ה מהל' ח"מ ה' ב ופ"ו הלכה ה סגנ לאון עט טו"ע א"ח סגנ סעף א: ח מיי פ"ה מהל' חמץ ומצה הל' א: [פ]

בוסמין מין חיטין שיבולת שועל ושיפון מין שעורין. רש"י פירש לענין דלחן תורמין ממין על שאין מינו ור"י אומר דבמנחות צפרק ר' ישמעאל (דף ע. ב.) מוכח צהדיא דצרייתא לענין חלה מיתני^א י"ש מקשין דתנן במסכת חלה (פ"ד מ"ב) החיטה אינה מנטרפת עם הכל חוץ מן הכוסמין והשעורין מנטרפין עם הכל חוץ מן החיטין אלמא כוסמין צהדי שעורין שפיר דמי ואומר ר"י דכוסמין מין חיטין כלומר אף מין חיטין וכל שכן מין שעורין שיבולת שועל ושיפון מין שעורין ולא מין חיטין והא דלמחא התם צריש המסכת חמשה דברים חייבין צהלה החיטין והשעורין והכוסמין ושיבולת שועל ושיפון הרי אלו חייבין צהלה ומנטרפין זה עם זה אומר ר"י דמשני צירושלמי כאן צנשוך וכן צנולו פי' צנשוך שכל אחת ואחת נעשה עיסה צפני עממה ואחר כך נשכו ונתמחדרו יחד התם ודאי אין מנטרפין כולם אלא כמו שפורשין צנולו שכל הקמחים נילושים יחד ועשו מהן עיסה צההיא כולם מנטרפים דמשנין כולם כאחד: ומי

אלא מעלה. בעלמא הוא מדרבנן שמהא חיותן צללי ואסמכוה רבנן אקרא: **הלא נמי מעלה.** בעלמא הוא דלחן וריעה לתרומה ואסורין מלאכול: **הנינה.** דעבוד רבנן^א מעלה בקדשים אפילו מדאורייתא: **בקדשים לא.** אם טומאה דבת כפרה היא כגון זו וזה ויולדת: **הצבא.** כל טהור יאכל וגוי וי"ו ימירה לרבות עמים ולבונה של קודש לטומאה וקאי אדלעיל והצבא אשר יגע בכל טמא לא יאכל והצבא: **איטמויי נינהו.** צתמיה. האי לאו אוכל נינהו: **מתני' אלו דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו.** משום חובת מצוה צלילה ראשונה שהוא מחוייב לאכול מצוה כדכתיב (שמות יב) צברצ תאכלו מצות: **שיבולת שועל.** אבייני"א שיבולת שלה עשוי כונן שועל: **שיפון.** שיגל"א: **יוצאין בדמאי.** תצוה הנלקח מעם הארץ והיא נקראת דמאי ספק עשרה ספק לא עשרה וחייבו חכמים להפריש מעשרותיה מספק ואם אכל מצוה ממנה ולא הפריש מעשר ממנה יאל: **ובמעשר ראשון.** של לויים: **שנטה סרוממו.** תרומת מעשר לכהן ומכאן ואילך המעשר מותר לזרים: **והכניס צהלה וצפרומה.** אכל ישראל צתורמה לא כדליף לקמן [ע"ב] לא תאכל עליו חמץ צענת עיסה תאכל עליו מצות מי שאינו מזהיר על חימונו אלא משום חמץ אמה יוצא בו ידי חובת מצוה יאל זה שאסור מחמת אסור אחר: **ולא צמעער שני.** חוץ לירושלים: **עשאו לעצמו.** לחם תודה ומיר: **אין יוצא צהן.** ואפילו לא שחט הוצח עליהן ולא קרא שם עליהן אלא שעשאו לדעת כן וטעמא מפרש בגמ' [נח.]. **למכור צשוק.** לאורי צתמי תודה ומזירות יוצא צהן אם לא מכר להן וטעמא מפרש בגמרא [נח.]: **גמ' מין חיטין.** לענין תרומה דלחן תורמין ממין על שאינו מינו ותורמין חיטין על כוסמין: **ישראל.** שיגל"א: **גולני.** אפיסילט"א צלע"ז: **שזילו סעלא.** אבייני"א. **תעלא תרגוס של שועל:** **אדם דברים צהאין לידו חיטון אדם יוצא בהן.** משום מצוה אלא עשאו מצוה: **אורו ודוחן אין עושין חמץ ואם מחמילין אותן מפרמין: אוסר צאורו ודוחן.** לאכול הימנו צנציל צפסק. יש מפרשים למנחות משום דכל מנחות צאות מצוה ושיבש הוא דלחן מנחה צהא אלא חטים דכתיב (שמות כט) סולת חטים ומאן פליג עליה דרבי יוחנן צהא ומי ממיר: **שקובו לחיטון.** אלמא צה לידו חיטון ולדיה יואלין צו משום מצוה: **חמץ גמור לא הוי.** ונפקא מינה דלחן ענוש כרת ואם אכלו צשווג אין מביא קרבן: **קרמים.** מפרש לקמיה: **חייב צהלה.** דמין דגן הוי וטע"א דחלת לחם כתיב צה וגמר לחם לחם מלחם עוני צמנחות צפרק רבי ישמעאל (דף ע. ב.) אורזא נמי לחם הוא: **שיניסא.** קלח שקורין נייל"א צלע"ז עגול הוא כעין דוחן ושחור. לישנא אחריתא שמעתי אשדרייל"א ונמלחא צשיפון: **לניסא.** מק' צלע"ז: **צין וצשמן.** דלא נתן צה מים: **אין חייבין על חימונו כרם.** דמי פירות אין מחמילין כלקמן [ע"ב]: **מצה עשייה.** ורמנחא אמר לחם עוני [גמ' טז]: **ממחה וגמעו.** אשום לחם דמין דגן קלי ואשמעין דגמיעה כאכילה לחייבו: **המחה.** דיטנפרי"ר צלע"ז. שהמחה צמים: **אין אדם יוצא צה ידי חובתו.** דלאו דרך אכילה קאכיל ליה:

תורה אור השלם

1. והקשר אשר יגע בכל קמא לא יאכל באש וישרף והקשר כל טהור יאכל בשר: וקרא ז ט לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עני כי בחיפון וצאת מארץ מצרים למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך: דברים טו ג

מוסף תוספות

א. דמטעמי השלשם זה עם זה כשיתור, ואכל לענין תורה לא מצטרפין. מוס' ר"פ.

רכינו חגנאל

אלא מעלה עשו בהן, דאייצ דחן בכלי יתן בחון המעין נקראים חיים, וכי האי גונא בחולין לא מדמור, דכתיב אך מעין ובור מקות מים היא טהור, והכא כמי טהא כיון שהן בכלי מטמאין ואין חבורן במעין (ט) מטהרין. הגה. רב שימי אמר מהא טבל ועלה אוכל במעשה, התיב שמשו אוכל בתרומה (ג), אמאי בעי הערב שמש והא טהור הוא, אלא מעלה. רב אשי אמר אלוהן, והבשר לרבות עמים ולבונה, צמים ולבונה בני קבולי טומאה נינהו, אלא מעלה עשו, הכא נמי מעלה עשו. מתני' אלו דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח במיטעמין שפירי. הני אין אבל אורו ודוחן אם יעשה מהן מצה אינו יוצא בהן ידי חובתו מדאורייתא, מנא לך, ופשיטין ליה באים לידו חיטין לעולם אלא מן חיטין. לענין חלה איטריין, כדלמיתן במסכת חלה החיטין אין מנטרפין עם הכל חוץ מן הכוסמין, השעורים מנטרפין עם הכל חוץ מן החיטין (מנחות א. ד). דרדקי. צמורים שלא הגיעו לצבאל (שבת צהח).

מחיה קרא, לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות לחם עוני וגוי, דברים שיתכן לבוא לידו חיטון אותם ההורה תורה שלא תניחם להחמין אלא באים לידו חיטון לעולם אלא לידו סרוחן, גם אם תאכלם מצה אינה חשובה מצוה. ואוקימנא למתני' דלא כרבי יוחנן בן נורי דאמר אורו מין (דוחן) [דגן] הוא, קמ"ל דלאו דגן הוא, ומה שאמר ר' יוחנן בן נורי כי אורו קרוב להחמין, פשטנא שמחמין היא, כלומר במהרה מדקתני שחייבין על חימוצו כרת. קרמית עשב כדאמרין קורמי דאגמא. אמר ריש לקיש עישה שנילושה בין ושמן ודבש אין חייבין על חימוצו כרת. קס"ד משום דהוה מצוה עשירה, ואחויבין עליה המחווה וגמעו פירוש אם המחא לככר במשקה [בין שמן ודבש] וגמעו, אם חם הוא ענוש כרת ואם מצה היא אין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח, דכיון שפתתו כמין שתייה יצא מתורת לחם. והא הכא בזה הפת המחוי אין יוצא בה ידי חובתו בפסח אורו ודוחן. ושנינו לא תימא משום דהויא מצה עשירה, אלא משום דנילושה במי פירות ומי פירות אין מחמירין. וירושלמי אין שלשן מצה במשקין, אבל כמפסין אותה במשקין. אמר רבי עקיבא מעשה שהייתי עם רבי אליעזר ורבי יהושע בספינה ולשתינו צמתם במשקין. אין שלשן בחמין מפני שחולטין ולא בפושטין מפני שהן מחמירין.

דמאי ספק עשרה ספק לא עשרה וחייבו חכמים להפריש מעשרותיה מספק ואם אכל מצוה ממנה ולא הפריש מעשר ממנה יאל: **ובמעשר ראשון.** של לויים: **שנטה סרוממו.** תרומת מעשר לכהן ומכאן ואילך המעשר מותר לזרים: **והכניס צהלה וצפרומה.** אכל ישראל צתורמה לא כדליף לקמן [ע"ב] לא תאכל עליו חמץ צענת עיסה תאכל עליו מצות מי שאינו מזהיר על חימונו אלא משום חמץ אמה יוצא בו ידי חובת מצוה יאל זה שאסור מחמת אסור אחר: **ולא צמעער שני.** חוץ לירושלים: **עשאו לעצמו.** לחם תודה ומיר: **אין יוצא צהן.** ואפילו לא שחט הוצח עליהן ולא קרא שם עליהן אלא שעשאו לדעת כן וטעמא מפרש בגמ' [נח.]. **למכור צשוק.** לאורי צתמי תודה ומזירות יוצא צהן אם לא מכר להן וטעמא מפרש בגמרא [נח.]: **גמ' מין חיטין.** לענין תרומה דלחן תורמין ממין על שאינו מינו ותורמין חיטין על כוסמין: **ישראל.** שיגל"א: **גולני.** אפיסילט"א צלע"ז: **שזילו סעלא.** אבייני"א. **תעלא תרגוס של שועל:** **אדם דברים צהאין לידו חיטון אדם יוצא בהן.** משום מצוה אלא עשאו מצוה: **אורו ודוחן אין עושין חמץ ואם מחמילין אותן מפרמין: אוסר צאורו ודוחן.** לאכול הימנו צנציל צפסק. יש מפרשים למנחות משום דכל מנחות צאות מצוה ושיבש הוא דלחן מנחה צהא אלא חטים דכתיב (שמות כט) סולת חטים ומאן פליג עליה דרבי יוחנן צהא ומי ממיר: **שקובו לחיטון.** אלמא צה לידו חיטון ולדיה יואלין צו משום מצוה: **חמץ גמור לא הוי.** ונפקא מינה דלחן ענוש כרת ואם אכלו צשווג אין מביא קרבן: **קרמים.** מפרש לקמיה: **חייב צהלה.** דמין דגן הוי וטע"א דחלת לחם כתיב צה וגמר לחם לחם מלחם עוני צמנחות צפרק רבי ישמעאל (דף ע. ב.) אורזא נמי לחם הוא: **שיניסא.** קלח שקורין נייל"א צלע"ז עגול הוא כעין דוחן ושחור. לישנא אחריתא שמעתי אשדרייל"א ונמלחא צשיפון: **לניסא.** מק' צלע"ז: **צין וצשמן.** דלא נתן צה מים: **אין חייבין על חימונו כרם.** דמי פירות אין מחמילין כלקמן [ע"ב]: **מצה עשייה.** ורמנחא אמר לחם עוני [גמ' טז]: **ממחה וגמעו.** אשום לחם דמין דגן קלי ואשמעין דגמיעה כאכילה לחייבו: **המחה.** דיטנפרי"ר צלע"ז. שהמחה צמים: **אין אדם יוצא צה ידי חובתו.** דלאו דרך אכילה קאכיל ליה: